

26. møde i forskningsudvalget: fredag, d. 16. april 2021, kl. 9.00 – 12.00

REFERAT

Sted: Mødet afholdes digitalt

Deltagere: Claus Holm, Christian Christrup Kjeldsen, Katja Brøgger, Morten Nissen, Dorte Kousholt, Kirsten Elisa Petersen, Ditte Winther-Lindquist, Cathrine Hasse, Helle Plauborg, Søren Smedegaard Bengtsen, Venka Simovska, Ning de Coninck-Smith, Kristine Kabel, Eva Gulløv, Dorthe Staunæs, Karen Valentin, Henrik Nitschke

Afbud: Uffe Jankvist, Ulrik Brandi, Monica Carlsson.

Gæster: Peter Danholt/Christian Ulrik Andersen, IKK under punkt 5.

Dato: 13. maj 2021
Ref: HN

Side 1/6

Udkast til referat

1. Godkendelse af dagsorden. V./CH

Herunder velkommen til nyt afdelingsmedlem fra Generel Pædagogik og Pædagogisk Filosofi, Monica Carlsson, der afløser Henrik Vase Frandsen.

Ad 1:

CH indmeldte et ekstra punkt under 6. *Orientering* om, hvad Arts og DPU's tanker er om forskning inden for diversitets- og kønsforskningsområdet. Ellers blev dagsordenen godkendt.

2. Diskussion af Arts-notat om Styrkelse af den interne organisering på ARTS. V./CH

Bilag: Notat – Styrkelse af den interne organisering på Arts 25.02.2021.

Ad 2:

CH orienterede om de 'sonderende drøftelser', som fakultetet ønsker gennemført i en lang række organer på Arts, jf. det vedlagte notat fra dekanen.

Udvalget havde følgende kommentarer og spørgsmål:

- Hvilke økonomiske konsekvenser vil det have at danne et nyt fjerde institut?
- Kan DPU have en strategisk interesse i den ønskede profilering af sprogfagene?
- Ved vi noget om, hvordan VIP på IKK og IKS ser på mulighederne?
- Der er en positiv stemning på DPU i forhold til en bedre balance på Arts. Måske nemmere at bygge samarbejde op, hvis sprogfagene havde en klarere profil.

CH svarede, at DPU ikke i første omgang spiller førsteviolin i denne diskussion, da det primært vedrører IKK og sekundært IKS, der også har miljøer, der vil kunne indgå i et nyt institut. Diskussionerne primært på IKK og IKS tyder på, at man mest er stemt for en intern organisering på IKK med to studienævne. I forhold til den nationale fremmedsprogssatsning er der i dag to centre, der ikke er overbemandet. En AU-satsning ville medføre, at der skulle tilføres strategiske midler til området.

Hvis der skal laves et fjerde institut, vil det kræve, at der skal være økonomisk bæredygtighed for alle fire institutter. Den politiske magtbalance mellem institutterne ville umiddelbart kunne nyde gavn af et fjerde institut, da volumen betyder noget i diverse fakultetsdiskussioner, og DPU er i dag noget mindre end IKK og IKS. Da der samtidigt foregår forhandlinger om en ny økonomimodel på Arts, er der meget, der skal gå op i en højere enhed. Pt. er der ikke lavet realistiske økonomimodeller for et scenarie med fire institutter – og meget vil i givet fald afhænge af, hvordan og om der kan skabes et fornuftigt økonomisk grundlag for fire nogenlunde lige store institutter.

3. Diskussion af, hvordan forskningsmiljøerne bedst muligt samarbejder med og får mest gavn de nye adjungerede professorer på DPU. V./Medlemmer af udvalget

Punktet indledes med korte oplæg om aktuelle planer ved en række medlemmer af udvalget, der har medvirket til indstilling af adjungerede professorer.

Potentielle 'oplægsholdere': Ann Phoenix: *Dorte Kousholt*; Heinz Sünker: *Kirsten Elisa Petersen*; Joana Madalínska-Michalak: *Helle Plauborg*; Michael May: *Kirsten Elisa Petersen*; Regine Sirota: *Ning de Coninck-Smith/Eva Gulløv*; Romuald Normand: *Katja Brøgger*; Zhang Wei: *Morten Nissen*; Marilyn Fleer: *Ditte Winther-Lindquist*; Susan Robertson: *Katja Brøgger*; Nina Lykke: *Dorthe Staunæs*; Svend Kreiner: *Fagdidaktik*.

Ad 3:

Punktet blev indledt med korte oplæg ved en række medlemmer om afholdte og planlagte - samt ideer til kommende - aktiviteter med inddragelse af de adjungerede professorer. Covid-19-pandemien har overalt lagt en dæmper på aktivitetsniveauet, men meget er alligevel gennemført digitalt.

Typiske aktiviteter er følgende:

Forskerseminarer; review af ansøgninger; udlandsophold ph.d.-studerende, post docs og seniorforskere; fælles international conference; fælles special issue i tidsskrift; review af papers; netværksadgang; International

webinar-serie; deltager i bedømmelsesudvalg; gæstelærere på ph.d.-kurser; medvejleder for ph.d.-studerende; sparring på statistiske dele af forskningsprojekter.

Udvalget havde følgende kommentarer og spørgsmål:

- Det er vigtigt, at de adjungerede professorer inddrages substantielt i forskningsprogrammernes aktiviteter, herunder seminarer/webinarer, ansøgninger, vejledninger mm.
- Det er ligeledes vigtigt, at de adjungerede professorer også kan bruges i større sammenhænge og uden for de miljøer, der har indstillet dem og 'hoster' dem.
- Er der forskningsmiljøer på DPU, der ikke er dækket?
- Der bør gives adgang til AU-mail og dermed adgang til biblioteket, specielt for emeritusser, der ikke længere har det i det deres dagligdag.
- Vi bør skrive dem ind i forskningsansøgninger, både som medforfattere og værtsinstitutioner for ph.d.-studerende og post docs.
- Nok har nedlukningen betydet, at vi er kommet lidt mere på afstand af egne kolleger, men det har også i visse tilfælde betydet, at vi er kommet tættere på vores internationale kolleger gennem nye digitale formater for forskningsudveksling.

CH krediterede afslutningsvist for de gode initiativer og understregede, at det er vigtigt at få de personlige, internationale kontakter gjort til fælles gods. Næste skridt, når de adjungerede professorer er velintegrerede i deres 'host-miljøer', kunne være at brede ud til fælles seminarer med temaer, der går på tværs af flere programmer, enheder og/eller centre.

4. Forskningsfrihed og offentlige krænkelser – hvordan behandler DPU, Arts, Aarhus Universitet, mulige krænkelser i forbindelse med offentlig debatter.

Kort oplæg ved Claus Holm efterfulgt af aktuel erfaringsopsamling og drøftelse i udvalget. V/. CH

Bilag:

- 1) Debatindlæg i Altinget fra rektor, AU, og dekan, Arts, AU.
- 2) Uddannelsesministerens svar på spørgsmål 137-138-140 fra Uffe Elbæk. Uddannelses- og Forskningsudvalget.
- 3) Notat om krænkelser.

Ad 4:

CH understregede, at hele AU's ledelse fra rektor til institutledere og afdelingsledere bakker 100% op om beskyttelsen af forskningsfriheden, jf.

rektor og Arts-dekanens artikel i Altinget. Kommentaren var foranlediget af Uddannelsesministerens ikke helt entydige svar på spørgsmål i Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg (se bilag 2).

Baggrunden for det vedlagte notat om krænkelse er, at LSAU har bedt om en kortlægning af, hvad der pt. bliver gjort på AU for at bakke op om forskere, der kommer i eksternt eller internt stormvejr. Notatet vil blive diskuteret i LSAU, og diskussionen kommer tilbage til FU på et senere tidspunkt. Det er vigtigt at udfærdige retningslinjer, så ingen er i tvivl om, hvor man kan henvende sig, og hvad der er af handlemuligheder. Endvidere er det afgørende at holde fanen højt i forhold til at sikre en fri intellektuel debat i samfundet.

Alle sager vil blive journaliseret, så AU kan holde øje med, hvordan udviklingen bliver fremover.

Udvalget havde følgende kommentarer og spørgsmål:

- Det er godt med AU's klare udmelding. Mange på DPU arbejder på områder, som har politisk og almen bevågenhed, så udfordringen er yderst relevant for DPU-forskere.
- Ministerens og andres snævre fokus på objektivitet og neutralitet i positivistisk forstand er problematisk, da store dele af forskningen på Arts og BSS befinder sig inden for andre forskningstraditioner end den positivistiske. Aktuelt angribes traditioner, der ikke er positivistiske, men også specifikke områder som forskning i køn, diversitet, race og migration.
- Det er fint, at AU formaliserer arbejdet med at beskytte udsatte forskere.
- Stor ros til dem, der tør stille sig op mod de hårdeste angreb. Når man personligt bliver involveret, får man hademails hver eneste dag. Måske bør vi overveje, om vores telefonnumre bør ligge på nettet?
- Vi skal arbejde mere med, hvordan vi kan støtte hinanden bedre, så det ikke er den enkelte, der står alene med det. Der er en klar forventning om, at forskere deltager i den offentlige debat, hvad enten det drejer sig om etnicitet, køn, ulighed eller migration.
- Vi skal have en særlig opmærksomhed på juniorforskerne (ph.d.-niveau og post doc niveau).
- Der er tale om en international tendens. I Frankrig kører der en lignende debat.
- Det er godt med journalisering af disse sager, da det giver mulighed for, at der samlet kan meldes ud med, hvad det er, forskere møder i deres dagligdag.

- Formanden for universiteternes rektorkollegium gjorde det pinligt i Orientering på P1, hvor han gav medløb til den positivistiske kritik af andre forskningstraditioner.
- Konkret var der ros til AU's ledelse, der har gjort det godt og har haft en bedre beredskab end fx RUC og KU, hvor ledelserne efter forlydender har været mere usikre.

**5. Orientering om og diskussion af potentialer i den nye Arts-satsning
SHAPE Democracy: Et videnscenter og eksperimentarium om aktivt
borgerskab, demokrati og fællesskab i det digitale samfund. V./CH**
Gæster: Peter Danholt/Christian Ulrik Andersen, IKK

Bilag: Udkast til centerbeskrivelse fra 18. marts 2021.

Ad 5:

Danholt & Andersen indledte med at beskrive baggrunden for 'SHAPE - Demokrati, sammenhængskraft og digitalisering'. Det færdige udkast til centerbeskrivelse er netop sendt til AU's bestyrelse. Håbet er, at der udløses en fler-årig bevilling fra universitetsledelsens strategiske midler, lige som der er andre centre på AU, der har fået strategiske midler fra universitetsledelsen (de såkaldte USM-midler). Fx BSS, der har fået midler til en center om ulighed.

Udkastet til centerbeskrivelse er ikke snævert fagligt, da det er stilet til AU's bestyrelse, der ikke skal foretage en faglig vurdering af et forskningsprojekt, men en politisk vurdering af et bredt centers relevans for AU og samfundet. Baggrundstæppet for udkastet er ideer om borger- og brugerinddragelse, ikke i første omgang forskning-til-faktura. Centret skal være et center for 'noget', ikke for 'nogen', så der er lagt vægt på bredt inviterende formuleringer, dog med en forankring i det humanistiske og kulturvidenskabelige, men rækkende ud til de andre fakulteter. Der har hidtil været stor interesse fra mange miljøer.

Udvalget havde følgende kommentarer og spørgsmål:

- Hvordan kan man koble sig på fremover?
- Det nye RUC-center med næsten samme tema og med Helene Ratner fra DPU som deltager er oplagte samarbejdspartnere.
- Det er problematisk at anvende begrebet 'menneskelig kapital' i udkastet, da det snarere signalerer en handelshøjskole- end en humaniora-tilgang til feltet.
- Mange fra DPU vil kunne se sig selv i de brede formuleringer.

Danholt & Andersen svarede, at det er svært at sige, hvordan centret kommer til at se ud. Det kan blive et mødested for aktiviteter, hvor forskellige

fagligheder bringes sammen, måske kan forskere sidde sammen i kortere perioder. Der vil sikkert være adgang til seed money for dem, der engagerer sig ekstra. RUC-centrets store satsning på outreach er helt sammenfaldende med AU-centrets egne ideer, så der er mulighed for masser af synergi og samarbejdspotentialer mellem dem og os.

6. Orientering

1) Tentativ årsplan for FU er vedlagt.

Ad 1: Send gerne mail, hvis der er kommentarer eller ideer til punkter til kommende dagsordener

7. Eventuelt

CH orienterede kort om, at Arts har en interesse i at iværksætte en forskningssatsning inden for diversitets-feltet. På DPU har vi den type forskning, vi kunne styrke forskningen på tværs på DPU via et ARTS tværgående laboratorium. Hvis der skal laves en fakultetssatsning, skal det forbi Akademisk Råd.

Dorthe Staunæs (DS), Lone Kofoed og Marie Vejrup har i længere tid arbejdet med disse ideer.

DS tilføjede, at de tre på opfordring fra dekanen har arbejdet med ideer til, hvordan en sådan satsning kunne se ud og afholdt bl.a. et seminar herom i E2020 med forskellige interessenter fra Arts. Lige nu arbejdes der med tanker om eksperimenterende laboratorier.

CH, KB, HN, d. 13. maj 2021

Modtager(e): Institutter, ACA, Akademisk Råd, FSU/FAMU, Uddannelsesforum, Ph.d.-udvalget/ph.d.-programledere på Arts

Styrkelse af den interne organisering på Arts

Fakultetsledelsen har i december 2020 og januar 2021 efter dekanens ønske indledt foreløbige drøftelser om fakultetets interne organisering. Arts besluttede i 2014 at fastholde sin organisation i tre store institutter, som blev dannet i 2011. Der er i mellemtiden indtruffet en række forskydninger på ikke mindst uddannelsessiden. De fleste ændringer har påvirket IKK, men udviklingen har i det større billede også påvirket fakultetets samarbejde og de fælles organer. Det er tillige besluttet at samle dele af IKK på Katrinebjerg, således at IKK fra 2025 vil være placeret på to og ikke tre campusdele. Endelig har der i de seneste år vist sig et strategisk behov for en styrket koordination imellem de sprogfaglige miljøer og uddannelser, blandt andet af hensyn til samarbejdet med eksterne parter.

Dekanen har på denne baggrund ønsket at åbne en drøftelse af mulighederne for at styrke den interne organisering, og at denne drøftelse efter fakultetsledelsens indledende sonderinger og overvejelser bredes ud til fakultetet.

Formålet med dette notat er at udfolde baggrunden for de ønskede drøftelser, og skitsere mulige handlingstiltag, som fakultetsledelsen nu overvejer og gerne vil drøfte videre. Drøftelserne planlægges til at foregå i forårssemesteret 2021, sådan at der inden sommerferien 2021 træffes beslutning i fakultetsledelsen om, hvad der arbejdes videre med og iværksættes. Det er fakultetsledelsens holdning, at der i den ene eller anden form skal ske justeringer for at styrke den interne organisering på fakultetet. Formålet er især:

- at styrke den nære ledelse på IKK's campusdele
- at styrke inddragelse af medarbejdere og studerende på specielt uddannelsessiden
- at styrke campussamarbejdet især i Nobel
- at styrke samarbejdet mellem fakultetets sprogfaglige miljøer, specielt med henblik på en klar indgang for de eksterne samarbejdspartnere

Overordnet ønskes det at styrke organisation og samarbejde på tværs af fakultetet.

Baggrund

Der har de senere år været en betydelig vækst på Institut for Kultur og Kommunikation. Instituttet er vokset i kraft af overtagelsen af de erhvervssproglige uddannelser,

og har desuden haft en vis ekspansion på instituttets IT-uddannelser. I øvrigt var instituttet allerede inden da, siden den seneste institutorganiseringsændring i 2011, det mest komplekse af fakultetets tre store institutter, med ni afdelinger (i forhold til seks på DPU og syv på IKS) og langt det største antal uddannelser:

Antal uddannelser fordelt pr. institut	
Institut for Kultur og samfund (IKS)	BA: 15 KA: 16 MA: 4 I alt: 35 uddannelser
Institut for Kommunikation og Kultur (IKK)	BA: 19 KA: 29 MA: 5 I alt: 53 uddannelser
Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU)	BA: 1 KA: 12 MA: 5 I alt: 18 uddannelser

Det er fakultetsledelsens vurdering, at IKK er blevet så stort og komplekst, at det påvirker både institut og det fakultære samarbejde, og at organisationen derfor bør styrkes.

Dette skal ydermere ses i lyset af, at to større arbejdsopgaver kalder på ekstra arbejdskapacitet i instituttets ledelse i de kommende år. Dels vil instituttet i årene frem til 2024 som bekendt skulle deltage i et omfattende bygge- og campusudviklingsprojekt på Katrinebjerg; et udviklingsprojekt som også rummer ambitionen om et styrket samarbejde med bl.a. NAT og TECH. Dels fordrer fakultetets ambitioner om at løfte en samfundsmæssig opgave ved at styrke fremmedsprogene (og herunder at bidrage til at indløse den nationale fremmedsprogsstrategi), at der sættes ekstra kraft ind på at styrke grundlaget for disse fag på fakultetet. Fakultetsledelsen ønsker derfor et øget fokus på sprogfagene indadtil og udadtil.

Da de erhvervssproglige uddannelser i 2017 blev overført fra BSS til Arts, gav Aarhus Universitets bestyrelse Arts til opgave at konsolidere uddannelserne i fremmedsprog, styrke det sproglige indhold og i det hele taget opbygge landets bedste videnskabelige miljø ift. fremmedsprogene. Dekanen gav over for bestyrelsen udtryk for fakultetets ønske om at indfri denne væsentlige og samfundsvigtige ambition. Fakultetsledelsen anser indsatsen for at styrke sprogfaglighederne for at være så væsentlig en del af vores virke, at der bør sættes en styrket organisatorisk kraft ind på den; dette for at skabe bedre sammenhæng imellem de beslægtede fag med sprogfaglige dimensioner, og desuden for visse fags vedkommende øget bæredygtighed samt styrket rekruttering og op-

tag. Det er opfattelsen, at en langsigtet indsats for at styrke grundlaget for de sprogfaglige aktiviteter vil forudsætte en styrket ledelsesindsats, øget samarbejde og koordinering på tværs af de relevante afdelinger på institut og fakultet. Fakultetsledelsen ønsker endvidere en styrket stemme for de sprogfaglige aktiviteter i forhold til eksterne interessenter og samarbejdspartnere.

Mulige praktiske tiltag

Der er en række muligheder inden for rammerne af den eksisterende institutorganisering. Et centralt punkt er spørgsmålet om, hvorvidt der bør dannes et ekstra studienævn. Det er fakultetsledelsens opfattelse, at IKK's studienævn omfatter så mange studerende og uddannelsesaktiviteter, at det vil være rigtigt at lade IKK have to studienævne. Ud over en styrket medarbejder- og studenterinddragelse vil det medføre styrkede muligheder for at deltage i fakultets uddannelsessamarbejde og et øget fokus på udvikling af og samarbejde om især de sprogfaglige uddannelsesaktiviteter i Nobelparken. Det vil også styrke forbindelsen til uddannelsesnævne. Det kan desuden i institutets ledelse overvejes, om der skal iværksættes tiltag ift. at få mere campusnær ledelse.

Endelig kan det overvejes at danne et samarbejds- og rådgivningsorgan med fokus på sproguddannelser som forum for koordination og samarbejde mellem fakultet, institutter og afdelinger. Sprogfaglighederne er i dag spredt på to institutter, to studienævne og et antal afdelinger, samtidig med at fakultetsniveauet også er aktivt i forhold til Det Nationale Center for Fremmedsprog Vest, småfagsrådet, gymnasierne, professionshøjskolerne osv. Det er fakultetsledelsens opfattelse, at der også inden for de eksisterende organisatoriske rammer er behov for og mulighed for at styrke disse fagmiljøers stemme i forhold til omverdenen og arbejdsmarkedet.

Alternativt muligt tiltag: Høring vedr. reorganisering

Fakultetsledelsen har i sine indledende overvejelser berørt spørgsmålet om, hvorvidt man bør skride til dannelse af et ekstra institut, men har ikke ønsket at fremsætte et udfoldet forslag herom. På den ene side står hensynet til organisatorisk ro og stabilitet med fokus på det faglige arbejde; på den anden side står, at IKK er blevet et meget stort og komplekst institut med stor afstand til institutledelsen. Fakultetsledelsen har derfor ønsket at sondere holdningen blandt medarbejdere og studerende, før man evt. udarbejder et forslag og anmoder bestyrelsen om dens tilslutning til at indlede en høring om spørgsmålet.

Fakultetsledelsen har i sine sonderinger især overvejet muligheden at lave et fjerde institut bestående af bl.a. sprogfag og fag med sprogfaglige dimensioner fra Institut for Kommunikation og Kultur og fra Institut for Kultur og Samfund. Det vil i givet fald medføre en organisering med fire næsten lige store institutter og profilere eksistensen af faglige miljøer med mange sproguddannelser og sprogfaglige kompetencer. Det vil samtidig skabe en organisation og ledelse, som bedre end i dag vil kunne yde en samlet

og ledende indsats i fremtidssikringen af sproguddannelsernes og sprogkompetencer-
nes placering i det fremtidige uddannelseslandskab og på arbejdsmarkedet.

Et sådant nyt institut vil i givet fald forudsætte, at der sikres en bæredygtig økonomi,
administrativ support og en tilpasset forskningsorganisering. Imod en sådan ændring
taler de oven anførte stabilitetshensyn. Fakultetsledelsen har imidlertid ikke ønsket at
gennemføre en drøftelse af de nævnte ad hoc-tilpasninger af organisationen uden at
kende medarbejdere og studerendes holdning til dette perspektiv.

Den videre proces

Fakultetsledelsen ønsker sonderende drøftelser i foråret af, hvad der skal til for at løse
de ting, der her er peget på. I forårssemestret 2021 inviteres IKK, IKS, DPU, ACA,
Akademisk Råd, FSU/FAMU, Uddannelsesforum, samt Ph.d.-udvalget/ph.d.-pro-
gramledere således til at drøfte og komme med indspil. Inden sommerferien træffes
der beslutning i fakultetsledelsen om, hvordan organisationen kan styrkes; herunder
om der skal tages yderligere skridt ift. et ekstra studienævn mv., samt hvordan der
iværksættes en øget koordination mellem fakultetets fag med sprogfaglige dimensio-
ner. Endelig kan beslutningen inden sommerferien alternativt blive, at der iværksættes
en høring vedr. reorganisering. Skulle der i forårets drøftelser vise sig at være ønske
om at overveje muligheden for et fjerde institut nærmere, vil fakultetsledelsen iværk-
sætte en fakultetsbred høring i efteråret 2021 vedr. eventuel dannelse af et nyt insti-
tut. Der udarbejdes først bud på modeller for dette, hvis det besluttet at indlede en hø-
ring.

Da det potentielt kan ændre institutstrukturen, skal vi i givet fald indhente AU-besty-
relsens forudgående godkendelse af en sådan høring.

AU-ledere: Ministeren sår tvivl om sin opbakning til forskningsfriheden

Ministeren udtrykker bekymringer om forskningens objektivitet, hvilket hun vil drøfte med universiteterne. Dette sår tvivl om hendes ellers faste forsvar for forskningsfriheden, skriver Johnny Laursen og Brian Bech Nielsen.

Ane Halsboe-Jørgensen (S) har indkaldt universiteternes ledelse til et møde mandag, hvor forskningens objektivitet skal drøftes.

[Brian Bech Nielsen](#)

[Rektor, Aarhus Universitet](#)

[Johnny Laursen](#)

[Dekan, Aarhus Universitet, fhv. bestyrelsesformand, DIIS.](#)

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Der er en århundreder gammel tradition for, at universiteterne med næb og klør beskytter deres videnskabelige frihed.

Der findes også talrige eksempler på, at magthavere historisk har søgt at begrænse den videnskabelige udfoldelse og udbredelsen af kundskaber.

Men vi ved også, at det er de samfund, som bedst har sikret videnskaben og uddannelserne frie rammer, som har udviklet sig til velstående, fremgangsrige samfund med tryghed og udfoldelsesmuligheder for flest.

Det har derfor også længe været et kendetegn for lande med stærke demokratiske institutioner, at man beskyttede forskningsfriheden. Det har også været og er tilfældet i Danmark.

Det er af samme grund, at Aarhus Universitet har tilsluttet sig det europæiske universitetscharter, som knæsætter disse friheder som grundlaget for al videnskabeligt virke.

Tvivl om ministerens opbakning

Der kan derfor være grund til at komme med nogle principielle bemærkninger til den debat, som i den seneste tid har udfoldet sig med blandt andet kritik af kønsstudier, minoritetsforskning m.v.

Først og fremmest er det på sin plads at takke uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen for så klart i besvarelsen af en række §20-spørgsmål at have udtrykt regeringens opbakning til forskningsfriheden og til armslængdeprincippet i forhold til forskning og forskernes deltagelse i den offentlige debat.

På et tidspunkt, hvor videnskabens frie udfoldelse er til debat i medierne, og hvor nogle forskere, som pligtskyldigt stiller deres viden til rådighed for offentligheden forhånes, chikaneres og trues, er det afgørende vigtigt, at regering, folkevalgte og universiteter står sammen om disse principper.

Ministerens svar giver samtidig udtryk for visse bekymringer om forskningens objektivitet, og hun varsler, at det er noget, som hun vil drøfte med universiteterne. Den tilføjelse kan desværre så tvivl om ministerens ellers så klare og principfaste forsvar for forskningsfriheden.

Mange forskere er drevet af et stærkt samfundsengagement og et ønske om, at forskningsresultaterne bidrager til at løfte samfundets debatkraft og i det hele taget til et bedre samfund; det være sig i arbejdet for den grønne omstilling, styrket retssikkerhed, lige adgang til uddannelse, teknologi i fremskridtets tjeneste osv.

Grundlovens §77 om ytringsfrihed gælder også forskere. Forskerne har som andre samfundsborgere ret til at have en politisk eller værdimæssig holdning, uden at universiteternes ledelser eller andre skal granske deres sindelag.

Hav tillid til universitetsledelserne

Forskernes personlige holdninger og motivation er i det hele taget sagen uvedkommende. Forskernes forskningsresultater og publikationer er underkastet den rigorøse kontrol, som danske og udenlandske kollegers videnskabelige kritik udgør.

Forskningen i Danmark brydes således med idéer og forskningsstrømninger på nogle af verdens bedste universiteter i andre lande. Heri ligger en vigtig garanti for pluralisme og mangfoldighed i den kundskabsudvikling, som det danske samfund er så afhængig af.

Det er universitetsledelsernes opgave at sikre, at forskningen har en høj kvalitet og gennemføres i overensstemmelse med god forskningspraksis efter de standarder, der gælder inden for feltet.

Det er også universitetsledelsernes ansvar at sikre, at der er kontrolmekanismer for god videnskabelig praksis og muligheder for at indbringe tvivlsom forskningspraksis for en uvildig prøvelse.

Den opgave varetager vi på universiteterne hver dag. Det bør ministeren og folketinget have tillid til. Det er de værdier, vi står på mål for og vil forsvare. Det er også de pligter, som er nedfældet i universitetsloven.

Forskere skal være kritiske overfor hinanden

Det er rigtigt, som ministeren anfører, at hverken regering eller folketing er forpligtet på at følge forskernes anbefalinger.

Ligesom forskerne er forpligtet på at være kritiske over for hinandens forskning, er politikerne vel nærmest også forpligtet på en kritisk stillingtagen til det vidensgrundlag, som de tager beslutninger på.

Det er der ingen, der vil overraskes over. Kritik og udfordring af de videnskabelige resultater er et dagligt vilkår for alle videnskabelige medarbejdere.

Til gengæld er forskerne ikke forpligtet på, hvad et givet folketingsflertal måtte mene om et givet forskningsområde.

Sådan er det i et stærkt rodfastet demokrati, som bygger på kundskaber, stærke vidensinstitutioner og forskningsfrihed.

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 22. marts 2021 har udvalget efter ønske fra Uffe Elbæk (UFG) stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 137

Er ministeren bekendt med, at antividenskab præger undervisningen og forskningen på universiteterne? Hvis ja, hvordan kommer denne antividenskab så til udtryk?

Svar

Det er uklart, hvad der menes med antividenskab, men jeg antager, at udtrykket dækker over frembringelser, der fremstår som videnskab, men i virkeligheden ikke lever op til de gængse videnskabelige kriterier.

Det er universitetsledelsernes ansvar at sikre, at den forskning, der bedrives på de danske universiteter, hviler på sunde videnskabelige principper, ligesom der er mekanismer, der sikrer kvaliteten af forskningen. Dette sker primært via fagfællebedømmelser, hvor forskere bedømmer kvaliteten af andre forskeres resultater.

Jeg har bemærket nogle af de debatter, der omgiver visse forskningsfelter, og som uddannelses- og forskningsminister bliver jeg nødt til at tage det alvorligt, når jeg læser artikler om ensporet teoretisk tilgang inden for visse forskningsfelter og beretninger om erklærede politiske mål med forskningen. Vi skal kunne stole på, at forskningen er uvildig og uafhængig af særinteresser, og videnskabelige teorier skal kunne udfordres af kritiske spørgsmål. Jeg vil og skal ikke som minister gøre mig til dommer over for enkelte forskere eller forskningsfelter. Men det er min opgave og mit ansvar at sikre, at ledelserne på universiteterne står vagt om den frie forskning og sikrer, at alle krav til god videnskabelig praksis bliver overholdt. Det har jeg svært ved at se, man kan være uenig i.

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke har grundlag for at tro, at der skulle være tale om et udbredt problem. Men det er vigtigt at være opmærksom på, om der er tendenser i den retning – både herhjemme og i udlandet.

Jeg har haft en god dialog med universitetsledelserne om den her problemstilling. En dialog, hvor jeg er blevet bekræftet i, at det er noget, som de er opmærksom-

6. april 2021

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
219143

me på. Det er dermed ikke mit indtryk, at antividenskab præger undervisningen og forskningen på universiteterne.

Jeg henviser i øvrigt til mit svar på UFU alm. del spørgsmål 136.

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 22. marts 2021 har udvalget efter ønske fra Uffe Elbæk (UFG) stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 138

Er ministeren bekendt med, at identitetspolitikken har svækket forskningskvaliteten og forskningsfriheden på universiteterne? Hvis ja, bedes ministeren oplyse, hvordan identitetspolitikken har begrænset forskningskvaliteten og forskningsfriheden?

Svar

Jeg har bemærket nogle af de debatter, der omgiver visse forskningsfelter, og som uddannelses- og forskningsminister bliver jeg nødt til at tage det alvorligt, når jeg læser artikler om en tilsyneladende lidt for ensartet teoretisk tilgang inden for visse forskningsfelter og beretninger om erklærede politiske mål med forskningen. Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke har grundlag for at tro, at der skulle være tale om et udbredt problem. Men det er vigtigt at være opmærksom på, om der er tendenser i den retning – både herhjemme og i udlandet. Vi skal kunne stole på, at forskningen er uvildig og uafhængig af særinteresser, og videnskabelige teorier skal kunne udfordres af kritiske spørgsmål. Jeg vil og skal ikke som minister gøre mig til dommer over for enkelte forskere eller forskningsfelter. Men det er min opgave og mit ansvar at sikre, at ledelserne på universiteterne står vagt om den frie forskning og sikrer, at alle krav til god videnskabelig praksis bliver overholdt. Det har jeg svært ved at se, man kan være uenig i.

Jeg har således taget spørgsmålet op med universitetsledelserne og vil fortsat gøre det. De har understreget, at der er stort fokus på forskningsfrihed såvel som videnskabsetik, herunder eventuelle identitetspolitiske tendenser. Det er vigtigt for mig og ligeledes min klare forventning, at universitetsledelserne tager opgaven meget alvorligt. Også når det gælder at sikre pluralisme i vores forskningsmiljøer. Det er en dialog, vi vil fortsætte.

Jeg henviser i øvrigt til mine svar på UFU alm. del spørgsmål 135 og 136.

6. april 2021

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
219143

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 22. marts 2021 har udvalget efter ønske fra Uffe Elbæk (UFG) stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 140

Er ministeren bekendt med, at universiteterne mener, at der er et problem med identitetspolitik og antividenkab på de danske universiteter? Hvis dette er tilfældet, bedes ministeren oplyse, hvis ansvar det så er at gøre noget ved det? Hvis dette ikke er tilfældet, kan man så karakterisere det som "fake news", når denne påstand igen og igen bliver fremsat i både medierne og i Folketingssalen?

Svar

Det er universitetsledelsernes ansvar at sikre, at forskningen på de danske universiteter er uvildig, og at alle krav til god videnskabelig praksis er overholdt. På baggrund af den seneste tids debat om identitetspolitik og politisk aktivisme på danske universiteter har jeg derfor drøftet spørgsmålet med universitetsledelserne.

Vi havde en god dialog, og det blev bekræftet, at det er universitetsledelsernes ansvar at sikre, at den forskning, der bedrives på de danske universiteter, hviler på sunde videnskabelige principper. Der var også enighed om, at vi skal kunne tale om det, hvis der viser sig et bekymrende billede af en lidt for ensartet teoretisk tilgang inden for visse forskningsfelter, eller hvis der er beretninger om erklærede politiske mål med forskningen.

Mit indtryk fra dialogen med universiteterne er, at universiteterne ikke mener, at der er tale om et omfattende problem, men at de er opmærksomme på eventuelle tendenser i den retning og deres ansvar for at sikre, at det ikke finder sted.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi tør tale fordomsfrit om de her udfordringer uden at kaste begreber som "fake news" efter hinanden.

Jeg henviser i øvrigt til mine svar på UFU alm. del spørgsmål 137 og 138.

6. april 2021

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
219143

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

UDKAST TIL LSAU/FORSKNINGSUDVALGET

Hvad er en krænkelse

Krænkelser er en samlet betegnelse for mobning, seksuel chikane, diskrimination, vild trusler eller andre former for krænkende adfærd.

Det kan også være mængden af oplevede mindre krænkelser, eller når medarbejder eller studerende har sagt fra, og krænkelserne fortsætter, som gør, at man ønsker at gå videre med en sag.

Man kan læse mere om, hvad en krænkelse er på AU's hjemmeside [Hvad er krænkende adfærd? \(au.dk\)](#)

Hvad gør du som medarbejder (VIP og TAP), hvis du er udsat for en krænkelse?

- Kontakt din nærmeste leder eller dennes leder en kollega, tillidsrepræsentant, arbejdsmiljørepræsentant, en fra HR-afdelingen fx HR-partner. Din henvendelse vil blive behandlet fortroligt, hvis du ønsker det. 'Din leder har pligt til at handle, hvis du ønsker det og det er muligt jf. AU's personalepolitik. Det er ikke muligt, hvis du ikke oplyser, hvem krænkeren er eller du ikke ønsker at gå videre med sagen)
- En anonym henvendelse til AU's psykologordning eller Arbejdstilsynets anonyme hotline om krænkende handlinger [Hotline om krænkende handlinger, mobning og seksuel chikane på arbejdspladsen - Arbejdstilsynet \(at.dk\)](#)
- Specifikation i forhold til henvendelser fra eksterne (ikke ansatte på AU/DPU), som har en truende, æreskrænkende eller injurierende karakter:
 - Kontakt institutlederen direkte, som sammen med dekanen og i samråd med AUs chefjurist Louise Hauptman vil håndtere henvendelsen sammen med dig. En del af håndteringen er
 - At instituttet skal journalisere disse typer af henvendelser,
 - At ARTS som helhed og konkret instituttet kan tilbyde hjælp i form af for eksempel psykologisk rådgivning/krisehjælp, nyt telefonnummer og hjælp til at med at få sorteret mails væk fra indbakken.

Hvad gør du som leder, hvis din medarbejder er udsat for en krænkelse?

Trin 1 – Håndtering af den første henvendelse

Trin 2 – Undersøg episoden/hændelsesforløbet hos den formodede krænker

Trin 3 – udfør handling og følg op

Se mere om de tre trin her [Sådan håndterer ledere og studie-/uddannelsesledere krænkende adfærd – en guide \(au.dk\)](#)

Hvad gør du som studerende, hvis du er udsat for en krænkelse

- Kontakt din studievejleder på dit institut, se hvem her www.studerende.au.dk/vi-siger-fra/studievejledere/ Studievejlederen har mulighed for at gå videre med sagen, hvis du giver samtykke til det.
- Få gratis og uvildig rådgivning hos Studenterrådets Retshjælp <http://srretshjaelp.dk/>
- Ring til den anonym hotline hos frivillige AU-studerende <https://studenterlinjen.dk/>
- Kontakt studenterpræsterne for en fortrolig samtale <https://studenterpraest-au.dk/har-du-brug-for-en-samtale/>

Hvad gør du som Studievejleder, hvis en studerende er udsat for en krænkelse

Studievejlederen taler hændelsen igennem med den studerende, og det bliver aftalt, om studievejlederen skal gå videre med sagen eller ej. Hvis den studerende giver samtykke til at gå videre med sagen, vil studievejlederen gå til **Studielederen**. De næste trin er herefter

Trin 1 – studieleder og den studerende afholder møde og får afdækket den studerendes version

Trin 2 – studieleder inviterer den anden part til samtale for at høre dennes version

Trin 3 – Studieleder træffer herefter beslutning om det fremadrettede forløb

Læse mere om studievejledernes og studielederens rolle <http://www.studerende.au.dk/vi-siger-fra/studievejledere/>

SHAPE – Digital Society

Et videnscenter for aktivt borgerskab, demokrati og fællesskab i det digitale samfund

SHAPE Digital Society's mission er at understøtte og udvikle de danske og skandinaviske samfunds demokratiske robusthed i forhold til og ved hjælp af digitalisering. Med afsæt i værdier om medindflydelse, omsorg, diversitet, ligestilling o.lign. vil centeret samarbejde med borgere, virksomheder og beslutningstagere om at udvikle sociale, organisatoriske og digitale teknologier, der understøtter den demokratiske og samfundsmæssige sammenhængskraft i en globaliseret og digital verden. Med dette imødekommer det en efterspørgsel på humanistisk praksisforskning, der er drevet af ambitioner om at forme det digitale samfund, og som man eksempelvis finder det i både det danske og europæiske fonds-landskab (eksempelvis EU's ramme-program for forskning og innovation, Velux-fondene og Innovationsfonden). Den grundlæggende antagelse er, at sådanne nye udfordringer kræver en organisering, der udvikler tvær- og interdisciplinariteten, og som understøtter samskabelsen af viden og løsninger mellem forskning og samfund. Centerets målsætning er derfor tillige at styrke kollektive arbejdsprocesser, og som sådan rækker SHAPE Digital Society ud over rammerne af det enkeltstående forskningsprojekt.

Konkret vil centeret:

1. Skabe nye tvær- og interdisciplinære og samfundsinddragende forskningsprojekter, der undersøger, vurderer og tager kritisk og etisk stilling til den teknologiske udvikling og øgede digitaliserings direkte og indirekte menneskelige konsekvenser.
2. Samarbejde med det omgivende samfund (rådgivning, fælles forskningsprojekter, m.m.) om at forbedre vilkårene for den menneskelige kapital i en digital verden – bredeste forstand (uddannelse, udtryksmuligheder, omsorg, identitet, diversitet osv.).
3. Oplyse, formidle og indgå i dialog om de indsigter, der opstår i centerets virke (i form af udstillinger, workshops, møder o.lign.).

Forslag udarbejdet af

Christian Ulrik Andersen (lektor, ph.d., Digital Design & Informationsvidenskab)

Peter Danholt (lektor, ph.d., Digital Design og Informationsvidenskab)

På foranledning af styregruppe bestående af

Anne Marie Kragh Pahuus (prodekan, Arts)

Andreas Roepstorff (viceinstituteder, IKS)

Christian Chrstrup Kjeldsen (viceinstituteder, DPU)

Lotte Holm (rådgiver, Arts)

Unni From (viceinstituteder, IKK)

Baggrund

Digitaliseringen, og den øgede dataficering af samfundet, kunstig intelligens, algoritmer, maskinlæring og hurtige mobile netværk er blandt de teknologiske landvindinger, hvorfra nye forretninger, services, arbejdsliv og samfundsformer opstår. Vi er vidne til en lang række positive konsekvenser af digitaliseringen, men også til dens bagside, i form af algoritmer, der in- og ekskluderer befolkningsgrupper; monopolisering af platforme for kommunikation, handel- og produktionsformer; ændrede og usikre ansættelsesforhold; øget overvågning; misinformation, splid og mistillid; samt forskelle i befolkningens digitale kompetencer.

Vi kan ikke tage for givet, at digitaliseringen og den øgede dataficering automatisk understøtter demokrati, fællesskab, lighed og sammenhængskraft. Digitaliseringen har medført forskydninger i magtforholdet mellem private, kommercielle og offentlige aktører og præger måden, hvorpå vi som borgere overhovedet kan tage del i fællesskabet og demokratiet. Dermed forandrer digitaliseringen ikke blot en række praksisser, men også selve betydningerne af demokrati, samfund, socialitet og individ. Vi er som samfund betragtet ikke længere, *hvem vi var*, og det er derfor nødvendigt, at vi forholder os til og sammen former, *hvem vi vil være* – som fællesskab og borgere i fremtidens digitale samfund. Dette har ikke mindst betydning i de danske og skandinaviske samfund, hvor værdier om kollektivitet, sikkerhed, dialog, ligestilling, sammenhængskraft, medbestemmelse o.lign. traditionelt har betydet meget, og som nu udfordres af digitaliseringen.

Eksempelvis har den igangværende covid-pandemi accelereret en digital omstilling, hvor øget brug af cloud computing, video-møder, streaming o. lign. har muliggjort nye arbejdspraksisser, mødeformer, undervisningsformer, forretningsmodeller, kulturforbrugsmønstre m.m. – alt sammen noget, der har betydning for medindflydelse på arbejdspladsen, vores afhængighed af kommercielle aktører for at deltage i offentlige eller andre former for debatter, indholdet og kvaliteten af vores uddannelser, udbuddet af den kultur, der adspredte og danner os og hjælper os med at fortolke den virkelighed, vi lever i, og meget mere. Med andre ord: Alt sammen noget, der har betydning for et velfungerende demokratisk samfund. Human- og kulturvidenskaberne kan og bør spille en afgørende rolle i både at forstå og udvikle det digitale samfund. Et ensidigt fokus på effektivitet og økonomisk vækst i relation til digitalisering begrænser vores forståelse af, hvordan samfund og teknologien gensidigt forandrer hinanden. De centrale spørgsmål for centret er derfor:

- Hvordan forandrer det digitale vores demokrati og samfundets sammenhængskraft?
- Hvordan kan det digitale bidrage til det demokratiske fællesskab mere bredt?
- Hvordan kan viden om demokrati, deltagelse, inklusion og sammenhængskraft informere, udvide og udvikle det digitale samfund?
- Hvordan kan vi gennem kendte og nye deltagelses- og inddragelsesformer udvikle demokrati og det digitale i en gensidig proces?
- Hvordan øger vi den menneskelige kapital og handlekraft med og mod det digitale (uddannelse, udtryksmuligheder, mental sundhed, tillid, omsorg, identitet, social eller køns-mæssig diversitet osv.)?
- Hvordan understøtter teknologien de sociale, kulturelle og statslige institutioner, der er fundamentale for et velfungerende demokrati?
- Hvordan kan digitaliseringen bidrage til at facilitere større fællesskaber, der kan møde globale og lokale samfundsmæssige udfordringer som eksempelvis klimaforandringer, bæredygtighed, ulighed og sundhed?
- Og hvordan kan eksisterende human- og kulturvidenskabelige indsigter og tilgange bidrage til udviklingen af digitale teknologier, digital dannelse og til et robust digitalt samfund?

Arts og det humanistiske fagfelt på Aarhus Universitet er allerede hjemsted for en lang række projekter, der relaterer sig til demokrati, sammenhængskraft, inklusion, deltagelse, medborgerskab, ulighed og dannelse.¹ Ligeledes er der i miljøet på Katrinebjerg en lang tradition for at undersøge og designe informationsteknologi fra et humanistisk perspektiv. Desuden findes en lang række fagmiljøer, der forholder sig til, hvad (ud)dannelse, kultur og kulturelle udtryk er i en digital tidsalder (religion, litteratur, kunst, musik, pædagogik osv.). Det særlige ved det humanistiske perspektiv er, at mennesket og dets omgivelser (natur, kultur, samfund og teknologi) ikke anses som adskilte, men gensidigt former hinanden. AU har med Arts i spidsen altså et stort potentiale for at anvende en helhedstænkning, der anskuer digitaliseringens udfordringer som teknologiske og kulturelle/socialt på én og samme tid og dermed bidrage substantielt til at udvikle det fremtidige digitale demokratiske samfund.

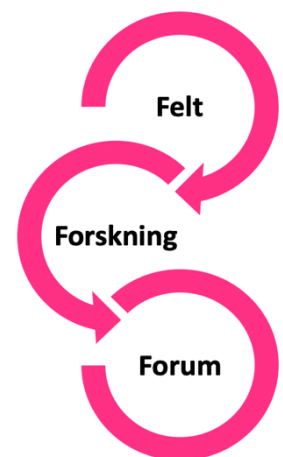
Derudover er der i uddannelses- og forskningssammenhænge samarbejdserfaringer med såvel kultur- og erhvervslivet som andre dele af universitetet. Såvel BSS (statskundskab), NAT (datalogi) og Tech har en lang række forskere og miljøer, der har fokus på inddragelse, demokrati, ulighed, medborgerskab, samskabelse i relation til uddannelse, socialitet, forvaltning, politik, arkitektur, organisations og teknologiudvikling.

På den baggrund foreslår Arts et nyt humanistisk videnscenter, SHAPE Digital Society. Centeret er i tråd med Aarhus Universitets samlede strategiske målsætning om at bidrage til en øget samfundsmæssig sammenhængskraft og et demokrati med plads til diversitet. Gennem samskabelse af viden mellem forskning og det omgivende samfund kan universitetet understøtte en nødvendig samfundsmæssig dialog om, hvem og hvad vi gerne vil være som samfund; hvordan vi vil arbejde, uddanne, udtrykke, interagere osv.

Målsætninger

Centeret ligger i forlængelse af tilsvarende initiativer i udlandet, der påpeger nødvendigheden af at komplementere STEM-fagligheder (Science, Technology, Engineering and Mathematics) med såkaldte SHAPE-fagligheder (Social Sciences, Humanities, and the Arts for People and the Economy). Den digitale omstilling kalder både på viden om eksempelvis fællesskabets og individets trivsel, kunstens, kulturens, produktionens og den offentlige debats nye digitale vilkår, og på vidensinformerede forestillinger om og visioner for et aktivt borgerskab og samfundsskabelse i et fællesskab på nye vilkår, hvorunder også hører de menneskelige aspekter i forretnings- og produktionsudvikling.

Den grundlæggende antagelse er, at sådanne nye udfordringer kræver en organisering, der udvikler tvær- og interdisciplinariteten, og som understøtter samskabelsen af viden og løsninger mellem forskning og samfund. Som grundmetode vil centeret derfor have som målsætning at forbinde tre forskellige verdener:

Felt

Centeret vil identificere de områder af vores kultur og samfund, hvor den demokratiske dannelse eller mulighederne for medbestemmelse og handling forandres på grund af den øgede digitalisering. Disse områder kan eksempelvis dække kulturlivet, hvor forestillinger om samspelet mellem digitaliseringen og et demokratisk samfund udvikles i fx litteratur, kunst, teater og film; det kan dække kulturproduktion i fx musikken, hvor mulighederne for musikere og deres medindflydelse på produktionen ændres, eller det kan være uddannelsessektoren, hvor spørgsmålet om digital dannelse og uddannelse er til forhandling. Centeret har på denne måde ingen fast afgrænsning, men vil til stadighed have den målsætning:

¹ En lang liste af forskningsprogrammer og projekter på Arts kan nævnes som værende centrale for centret. En ufuldkommen liste er: MIAU, COHERE, UNREST, ECHOES, PiT, Human Futures, Cultural Transformations, Participatory Cultures, AURA, RISR, Interacting Minds, Computational thinking, Uses of the Past og CEDHAR.

1. At medvirke til at forbedre vilkårene for den menneskelige kapital i bredeste forstand (uddannelse, udtryksmuligheder, identitet, diversitet osv.).
2. At samarbejde med feltet og de mennesker, der er berørt af forandringerne.
3. At understøtte feltets deltageres medbestemmelse, agens og handlingsrum.

Forskning

Det forskningsmæssige sigte vil være at undersøge hvordan digitaliseringen forandrer vilkårene for menneskelige demokratiske værdier (selvudfoldelse, det fælles hensyn til mennesker og generelt alt levende, medbestemmelse etc.). Der vil som sådan ikke være én faglig afgrænsning, men et fælles sigte vil være:

1. At undersøge, vurdere og tage kritisk og etisk stilling til den teknologiske udvikling og øgede digitaliserings direkte og indirekte menneskelige konsekvenser – med særligt fokus på spørgsmål, der relaterer sig medbestemmelse og demokratisk dannelse.
2. At skabe stærke tvær- og interdisciplinære og samfundsinddragende forskningsprojekter.
3. At fremme kvaliteten af den enkeltes forskning.
4. At styrke vækstlaget for fremtidens forskere gennem ph.d.-uddannelse og tiltrækning af yngre forskere (post.doc).

Forum

Et primært sigte for centeret vil være at understøtte den samfundsmæssige, kulturelle og menneskelige robusthed i forhold til digitaliseringen med afsæt i demokratiske og kulturelle værdier og logikker. En vigtig del af centerets virke vil derfor være at oplyse, formidle og indgå i dialog om de indsigter, der opstår i samarbejde med feltet og i den forskningsmæssige analyse, oversættelse og fortolkning. Dette kan inkludere museer, udstillingssteder og medier/nyhedsinstitutioner såvel som konkrete organisationer og virksomheder. Sigtet kan eksempelvis være: At oplyse, dokumentere og skabe vidnesbyrd.

1. At facilitere rammer for samskabelse af viden og løsninger mellem forskere og eksterne relationer
2. At rådgive virksomheder, NGO'er, kulturproducenter, virksomheder, myndigheder og andre om etiske og kritiske spørgsmål relateret den teknologiske udvikling.
3. At skabe dialog med en civil offentlighed gennem borgerkonferencer, workshops, udstillinger og lignende.

Organisering

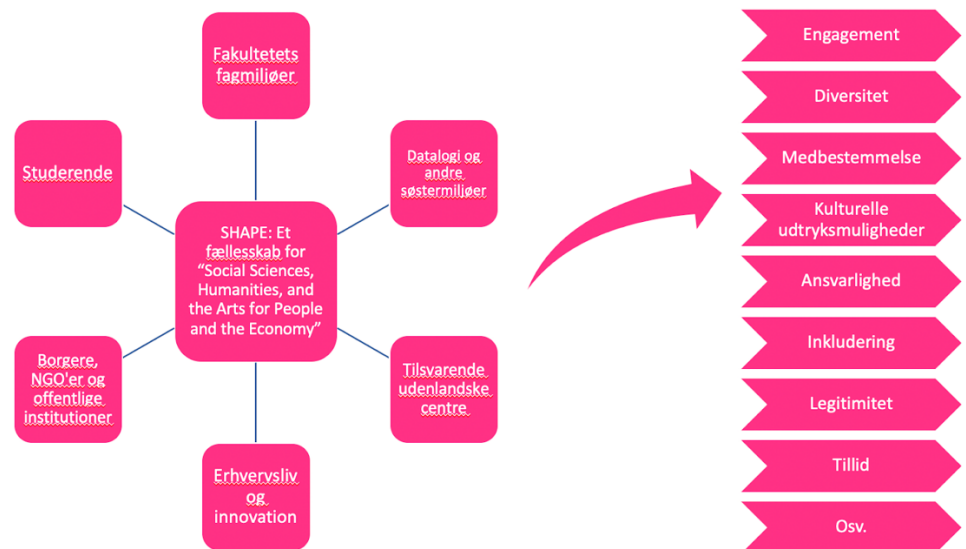
Forudsætningen for centerets succes er opbygningen af fysiske rammer for et interdisciplinært forskningsfællesskab på tværs af fagligheder, og partnerskaber mellem centeret og det omgivende samfund i form af samarbejde med eksempelvis erhvervs- og innovationsmiljøer, kultur- og græsrodsorganisationer, samt synlighed i den offentlige debat og dialog med beslutningstagere.

Interdisciplinært forskningsfællesskab

Centerets mission er at skabe ideelle betingelser for at fremme kvaliteten af den enkeltes forskning samt skabe vækst for nye tvær- eller interdisciplinære forskningsprojekter. Der vil være et særligt fokus på at skabe rammer for forskeruddannelse og post.docs, som vil udgøre en grundstamme i centerets virke. Derudover vil et antal forskere fra primært Arts, men også gerne andre fakulteter søge om ophold på centeret. I alt vil centeret løbende huse 7-10 "fellows", men centerets aktiviteter vil være åbne, og det vil være muligt for alle universitetets forskere at associeres centeret.

Formålet er at huse forskerne og skabe rammer og programmer, der stimulerer interaktionen mellem såvel centerets medlemmer som eksterne interessenter (universitetets øvrige forskere, internationale forskere og centre, studerende, borgere, erhverv osv.). Den forskningsmæssige tilgang er præget af interdisciplinaritet. Med andre ord er der ikke tale om én samlende problemanskuelse og forskningstilgang. De enkelte forskere vil have egne projekter og særlige kunst- og kulturvidenskabelige problemstillinger forankret i digitaliseringens forandringsprocesser, og vil typisk på den ene eller anden måde samarbejde med det omgivende

samfund og/eller eksterne parter. Samtidig vil centeret tilbyde en infrastruktur, der fremmer udveksling af ideer, indsigter og forskningsresultater samt stimulering af nye samarbejder, der også kan inkludere de samfundsvidenskabelige, naturvidenskabelige og tekniske videnskaber. Konkret vil centeret kunne arrangere konferencer, seminarer, udstillinger og workshops for et bredt udsnit af interessenter lokalt såvel som internationalt.

Forskning i fællesskab med offentligheden

Centerets mission er at bidrage til et vidensbaseret demokrati. Centerets deltagere forventes ikke blot at deltage i den offentlige debat og eventuel rådgivning af beslutningstagere og eksterne partnere, men også at være aktivt vidensproducerende i samarbejde med det omgivende samfund og på denne vis vil forskningspraksissen i sig selv have en demokratisk og inddragende kerne.

Konkret vil der være tale om understøttelse af udvikling af praksisorienterede forskningsprojekter, der eksempelvis samarbejder med kunst- og kulturorganisationer, NGO'er eller offentlige institutioner om borgerkonferencer, udstillinger eller udvikling og anvendelse af ny teknologi.

Innovation og iværksætteri

Centerets mission er endvidere at understøtte og stimulere mulighederne for nye forsknings- og teknologiudviklingsprojekter, der samarbejder med innovationsmiljøer og tilfører deltagerne nye kompetencer i entreprenørskab. Centeret bidrager dermed til at realisere AU's erhvervsindsats og målsætningen om at styrke samarbejdet med såvel den offentlige som den private sektor med udgangspunkt i human- og kulturvidenskabelige problemstillinger. Centeret vil dermed også bidrage til udvikling af konkrete digitale teknologier udviklet med sigte på demokrati og sammenhængskraft.

Konkret vil centeret trække på de ressourcer, der findes i universitetets center for Erhverv og Innovation (Eogl), med henblik på at understøtte relevante forskningsspørgsmål, facilitere iværksætteri og udvikling af forretning. Hensigten er, at det skal fremme aktivt borger- skab, demokrati og fællesskab og inkludere aktiviteter for centerets deltagende forskere med henblik på eksempelvis udviklingen af nye praksisorienterede forskningsprojekter og spin-outs.

Ledelse

Centeret vil skulle fungere under ledelse af en direktør og en vicedirektør, der begge har en forskningsmæssig profil, der passer til centerets virke. Ledelsen vil understøttes af en administration, og der vil tillige være tilknyttet en styregruppe, der består af repræsentanter fra fakultetets hovedområder, relevante fagpersoner fra et eller flere af universitetets andre fakulteter, samt eksterne rådgivere fra tilsvarende initiativer i udlandet.

Finansiering

Ambitionen er at rejse ekstern finansiering i størrelsesordenen 25-50 mio. kr. de kommende 5 år gennem målrettet og detaljeret funding-arbejde med relevante offentlige og private fonde og finansieringskilder. Centerledelsen får til opgave at udarbejde en klar strategi for dette arbejde. Der er behov for, at Aarhus Universitet investerer ca. 15 mio. kr. over en 3-årig periode til afsættes midler til ledelse/administration, seed money, fellowship-program samt etablering af centrets aktiviteter.

Fagmiljøernes medfinansiering – interne fellows

En grundtanke i centeret vil være, at et bredt udvalg af forskere fra Arts får mulighed for at tilbringe kortere eller længere tid i centeret, finansieret af den enkeltes egen forskningstid (hvad enten der er tale om frikøb eller opsparet tid), men suppleret af en fordelagtig ordning. Centeret vil have kapacitet til løbende at huse 3-5 sådanne forskere.

Ekstern finansiering – eksterne fellows

Centeret vil derudover løbende huse 5-10 eksterne/internationale forskere. Disse vil primært være yngre forskere på ph.d.- og post.doc-niveau. Hensigten er at disse dels finansieres via fellowship-program og dels via ansøgninger til EUs ITN og Marie Skłodowska-Curie programmer.

Ekstern finansiering – forskningsprojekter

En vigtig målsætning for centeret er at udvikle den humanistiske praksisforskning og forbedre universitetets evne til at tiltrække såvel privat som offentlig funding af denne. Eksempelvis kan nævnes Villum/Velux fondenes programmer og Innovationsfonden, men også i EU's ramme-program for forskning og innovation er der fokus på stærke partnerskaber mellem offentlige og private parter (også på tværs af EU og medlemslandene). Det er hensigten på sigt (efter 2 år) også skal kunne fungere som hjemsted for større eller mindre eksternt finansierede forskningsprojekter. Den praktiske og administrative understøttelse af dette vil skulle finansieres gennem overhead.

Foreløbig tidsplan

Fase 1 (efterår 2021)

Ansættelse af interim-leder og administrativ medarbejder mhp etablering, ansøgning af fonde mv.

Fase 2 (forår 2022)

Udarbejdelse af langsigtet fundingstrategi. Påbegyndelse af aktiviteter i form af seminarer og lignende. Håndtering af seed money og ansøgninger/udvælgelse af de første fellowships.

Fase 3 (efterår 2022)

Centrets interne og eksterne forskere påbegynder deres ophold. Løbende aktiviteter i henhold til centerets målsætninger

Fase 4 (foråret 2023)

Aktivt fokus på at stimulere mulighederne for nye forskningsprojekter, der samarbejder med sociale, forretningsmæssige eller andre innovationsmiljøer.

Udkast til årsplan for forskningsudvalgets møder april - ultimo 2021

16. april 2021:

- Diskussion af Arts-notat om Styrkelse af den interne organisering på ARTS.
- Diskussion af, hvordan forskningsmiljøerne bedst muligt samarbejder med de nye adjungerede professorer på DPU. Punktet indledes med en række ultra-korte oplæg om aktuelle planer ved en række medlemmer af udvalget, der har medvirket til indstilling af adjungerede professorer. Potentielle 'oplægsholdere': Ann Phoenix: *Dorte Kousholt*; Heinz Sünker: *Kirsten Elisa Petersen*; Joana Madalínska-Michalak: *Helle Plauborg*; Michael May: *Kirsten Elisa Petersen*; Regine Sirota: *Ning de Coninck-Smith/Eva Gulløv*; Romuald Normand: *Katja Brøgger*; Zhang Wei: *Morten Nissen*; Marilyn Fleer: *Ditte Winther-Lindquist*; Susan Robertson: *Katja Brøgger*; Nina Lykke: *Dorthe Staunæs*; Svend Kreiner: *Fagdidaktik*.
- Drøftelse af den offentlige diskussion af forskningsfrihed i kølvandet på Messerschmidt og Dahls kritik af bestemte forskningsområder.
- Christian Ulrik Andersen/Peter Danholt beretter om den nye Arts-forskningssatsning SHAPE (digitalisering og sammenhængskraft).
- Bilag om årsplan for FU.

7. juni 2021:

- Orientering om og diskussion af forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis, herunder
 1. Armslængdeprincippet til bevillingsgivere
 2. Peer review af alle rapporter, der publiceres i DPU-regi
 3. Status på GDPR, datamanagement. Hvad er gjort, og hvordan arbejder AU/Arts/instituttet videre med at komme på højde med de øgede krav om 'god GDPR-forskningspraksis'?
 4. Inhabilitet i PhD bedømmelsesudvalg.
- Oplæg om og drøftelse af tendenser inden for videnskabelig publicering. Gæst: Carsten Fender Grøndahl fra Aarhus Universitets Forlag fortæller om forlagets internationale samarbejder og de muligheder for forskerne, dette indebærer. CFG vil også komme ind på internationale tendenser inden for videnskabelig publicering generelt, og hvad det betyder for forskerne. (Aftale på plads).
- Den gode ansøgning?
 1. Forskningsrådene (primært FKK), v. Dorte Marie Søndergaard. (Aftale på plads).
 2. Private fonde, der ikke i udgangspunktet er forskningsfonde, men hvor forskning kan indgå som fx følgeforskning, ex Egmont, Nordea. Nuværende bevillingshaver(e) inviteres som oplægsholder.
- Besøg af Heather Swanson, IKS, leder af CEH – Centre for Environmental Humanities.

13. september 2021:

- Workshop om karriereforløb, talentudvikling, forventninger til stillingskategorierne: professor, seniorlektor, yngre lektor, adjunkt, post doc - set i lyset af den nye stillingsbekendtgørelse.

Herunder drøftelse af forskningskulturen på DPU ud fra en række udfordringer:

1. Hvordan understøttes den enkelte forsker og forskningsmiljøer i arbejdet med langsigtede og strategiske ansøgningsplaner?
2. Kollektive miljøer: (hvordan vi støtter hinanden, og junior-forskerne) ift ansøgninger (hvor mange, hvem, hvornår, hvilke typer, og hvorfor)
3. Diversitet og anerkendelse: Hvordan sikrer vi bred anerkendelse af forskellige typer forskning og medarbejdsindsatser
4. Struktur for erfaringsopsamling med bl.a. fonde og i det hele taget: herunder videreførelse projektindsatser og af-individualisering af forskningsindsatsen så de samme ikke er i spidsen hele tiden. Hvordan sikrer vi opfølgning af projekter efter endt finansiering, så indsatserne kan fortsætte?

28. oktober 2021:

- Opfølgning på tidligere besøg fra Center for Humanities Computing. Hvordan kommer vi i gang med at bruge Center for Humanities Computing.
- Opfølgning på initiativet *Fokus på forskning*. Hvordan har initiativerne virket, herunder status for brug af vejledende timenormer og tildeling af timer til ansøgningsskrivning, match-making i forhold til større ansøgninger og udbud, reviewpanelets arbejde, etc.

13. december 2021:

- Workshop om forskningsorganisering i relation til DPU's strategiske målsætninger. Punktet følger op på DPU-temadagen ultimo november om forskningsorganisering i forlængelse af evalueringen af forskningsprogrammer og forskningsenheder.

Mulige emner, der kan placeres hen over året, hvis ønskeligt:

- Profilerings af DPU – hvordan profilerer vi os bedst, hvordan trækker vi DPU's forcer frem?
- Overblik over de andre institutters praksisser omkring undervisning og forskning + faktuelle forskelle i struktur og organisering ml. institutter, herunder køn, alder, antal af professorer, vilkår for forskellige niveauer (fx professorer, lektorer mm. i forhold til fx undervisningsforpligtelse etc.).
- Forholdet ml. AU/ARTS prioriteringer af henholdsvis forskere og konsulenter – punktet skal kvalificeres.

Udkast til plan for forskningsudvalgets møder april- ultimo 2021

16. april 2021:

Den gode ansøgning

- Forskningsrådene (primært FKK), v. Dorte Marie Søndergaard. (reviewpanelet inviteres).
Forskningstyper på DPU; hvad forskes der i, med hvilke metoder og med hvilket sigte (grundforskning/anvendt forskning). Det vil være godt for hele instituttet at lave et sådant overblik, men det vil formentlig være temmelig ressource- og tidskrævende at gøre det ordentligt.
- Private fonde, der ikke i udgangspunktet er forskningsfonde, men hvor forskning kan indgå som fx følgeforskning, ex Egmont, Nordea. Eventuelt med gæster: Lars Geer Hammerhøj/Karen Wistoft/Theresa Schilhab.
- Horizon Europe, EU's nye forskningsprogram 2021-2027. Fokus på Societal Challenges-programmet, hvor der er indholdsbestemte opslag, men også generelt om hele programmet. Hvordan kan instituttet, forskningsprogrammer og -enheder arbejde strategisk med mulighederne for at indgå i større ansøgninger til fx Horizon Europe opslag? Eventuelt med deltagelse af inviterede gæster udefra.
- Carsten Fender Grøndahl kan fortælle om AU forlagets internationale samarbejder og muligheder for forskerne dette indebærer. Hans mail er: cfg@unipress.au.dk
- Christian Ulrik/Peter Danholt på besøg for at fortælle om SHAPE (digitalisering og sammenhængskraft)

7. juni 2021:

- Workshop om forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis. Det er også inden for en sådan ramme, at dit Katjas punkt om armslængde til bevillingsgivere kan tages og kvalificeres – der er både politik og guides på dette område der skal følges og det er sådan set derigennem at vi skaber armslængde, troværdighed, kvalitet, uafhængighed m.v. plus institutledelsen. AU og Besenbacher-sagen – en principiel diskussion af forholdet mellem forsknings/forskningsledelse og armslængde til fondene, der finansierer. The issue of conflict of interest (inhabilitet) in the PhD assessment (locally at DPU PhD programmes, but also at Arts Graduate school (mødepunktet kan fx forberedes af Karen, Uffe og Venka i fællesskab)

13. september 2021:

- Krav, forventninger og anerkendelse af forskellige forskningsorganiseringer og stillingskategorier professor, seniorlektor, yngre lektor, adjunkt etc. Jeg tror, at dette punkt fire vil indgå i et samlet helhedsperspektiv på forskningsorganiseringen, ledelse og forventninger til de forskellige aktører i forskningsfællesskaberne.
- Karriere, talentudvikling, forventninger til stillingskategorierne, set i lyset af den nye stillingsbekendtgørelse
- Longer term planning of research applications for individual VIP with a view of strengthening the chances for getting the funding (rather than just increasing the number of applications) – time to build up strong CV, reduced teaching, other support mechanisms that could be developed jointly, including discussion of the lines of responsibility in this respect between the department leader

and research programme leader (punktets forberedelse kan oplagt inddrage Venka som forperson for reviewpanelet og måske trække på nogle af de erfaringer flere af os efterhånden har begået)

- Forskingskulturen på DPU:
Kollektive miljøer (hvordan vi støtter hinanden, og junior-forskerne) ift ansøgninger (hvor mange, hvem, hvornår, hvilke typer, og hvorfor)
Diversitet og anerkendelse: Hvordan sikrer vi bred anerkendelse af forskellige typer forskning og medarbejdsindsatser
- Struktur for erfaringsopsamling med bl.a. fonde og i det hele taget: herunder videreførelse projektindsatser og af-individualisering af forskningsindsatsen så de samme ikke er i spidsen hele tiden men at en satsning kan fortsætte. Hvordan sikrer vi opfølgning af projekter efter endt finansiering, så indsatserne kan fortsætte?

28. oktober 2021:

- Opfølgning på brug af adjungerede professorer. God ide, synes jeg/vi selv. Hensigten med adjungerede professorer, bilag vedlægges. Rundtur.
- Status på GDPR, datamanagement, . Hvad er gjort, og hvordan arbejder instituttet videre med at komme på højde med de øgede krav om 'god GDPR-forskningspraksis'?
- Hvordan kommer vi i gang med at bruge Center for Humanities Computing

13. december 2021:

- Drøftelse af forskningsorganisering i relation til DPUs strategiske målsætninger. Punkt 1 om evaluering af de fire programmer en forudsætning for 2. Derfor skal det placeres senere, vente, til punkt 1 er realiseret tilstrækkeligt.
- Opfølgning på initiativet *Fokus på forskning*. Hvordan har initiativerne virket, herunder status for brug af vejledende timenormer og tildeling af timer til ansøgningsskrivning, match-making i forhold til større ansøgninger og udbud, reviewpanelets arbejde, etc.
- Profilerings af DPU – hvordan profilerer vi os bedst, hvordan trækker vi DPU's forcer frem?
- Overblik over de andre institutters praksisser omkring undervisning og forskning + faktuelle forskelle i struktur og organisering ml. institutter, herunder køn, alder, antal af professorer, vilkår for forskellige niveauer (fx professorer, lektorer mm. i forhold til fx undervisningsforpligtelse etc.).
- Forholdet ml. AU/ARTS prioriteringer af henholdsvis forskere og konsulenter – punktet skal kvalificeres.